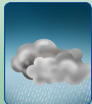

मौसम

दैनिक रूपमा पृथ्वीको वायुमण्डलमा आउने परिवर्तनलाई मौसम भनिन्छ । जस्तै: घाम लाग्दा लाग्दै बदली भई शितल हुनु, एके छिमेमा पानी पर्नु, हावा चल्नु, आदि ।

जलवायु

त्यही मौसमको लामो अवधिको (लगभग ३० वर्ष) औसत अवस्थालाई जलवायु भनिन्छ । जस्तै: हिउँद याममा जाडो हुनु, क्यां याममा पानी पर्नु, नमी याममा नमी हुनु, आदि ।

हरितगृह ग्याँसहरू र तिनका स्रोतहरू

प्रमुख हरितगृह ग्याँसहरू

- कार्बन डाईअक्साईड (CO₂)
- मिथेन (CH₄)
- नाईट्रस अक्साईड (N₂O)
- हाइड्रोफ्लोरोकार्बनहरू (HFCs)
- परफ्लोरोकार्बनहरू (PFCs)
- सल्फर हेक्जाफ्लोराईड (SF₆)
- नाईट्रोजन ट्राईफ्लोराईड (NF₃)

वन विनाश र क्षयीकरण

वन छटेला

भू-उपयोग परिवर्तन

शहरीकरण

जीवाणु ईन्धनको बढ्दो प्रयोग

पशुपालन

औद्योगिकरण

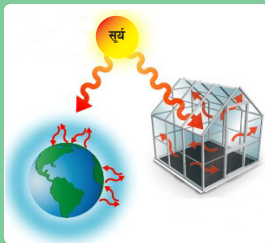

FCA

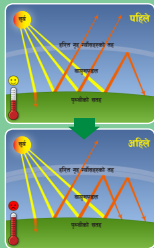
Local and Provincial Economic Development – Green Resilient Agricultural Productive Ecosystems (LPED-GRAPE)
Promoting Climate Resilient Agriculture (CRA) through Climate Field Schools, Community of Practice, and Knowledge Production

हरितगृह प्रभाव र विश्व उष्णीकरण

पृथ्वीको वायुमण्डलमा भएका विविध ग्यासहरूले हरितगृहको भूमिका खेलेका हुन्छन् र यही कारणले नदी र पृथ्वीको औसत तापक्रम लगभग १५ डिग्री सेल्सियसको हाराहारीमा रही पृथ्वी नयाबो भइरहेको हुन्छ । बसरी पृथ्वी नयाबो भइराख्ने प्रक्रियालाई नै हरितगृह प्रभाव भनिन्छ, जसले पृथ्वीमा जीवन सम्भव बनाएको छ । हरितगृह प्रभाव नहुँदो हो त पृथ्वीको तापक्रम -१८ डिग्री सेल्सियस हुने थियो । यसबाट पृथ्वीको वायुमण्डलमा हरितगृह ग्यासहरू ठीक मात्रामा हुनु पर्दछ र यी ग्यासहरूको मात्रामा हुने वृद्धि सन्ने पृथ्वीको तापक्रममा पनि वृद्धि हुन्छ भन्ने बुझिन्छ । बसरी पृथ्वीको तापक्रममा वृद्धि हुने प्रक्रियालाई नै विश्व उष्णीकरण भनिन्छ ।

FCA

Local and Provincial Economic Development – Green Resilient Agricultural Productive Ecosystems (LPED-GRAPE)
Promoting Climate Resilient Agriculture (CRA) through Climate Field Schools, Community of Practice, and Knowledge Production

Implemented By
giz GIZ/INM/2018/017
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEITUNG
FÜR INTERNATIONALE
ZUSAMMENARBEITUNG (GIZ) GmbH

जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरणका उपायहरू

सौर ऊर्जा

वायु ऊर्जा

सोबर नीति

सुगरिएको फुले

हरितगृह ग्याँसहरूको उत्सर्जनमा कमी ल्याउन सके जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण हुन्छ ।

पौधको विज्ञानिक प्रयोग

वैज्ञानिक बाजार: बाईकल, रिक्सा वा सामुहिक
सवारी वाहनको प्रयोग

सुदारीपना

सब बाह्रदशमा तथा विविध

FCA

Local and Provincial Economic Development – Green Resilient Agricultural Productive Ecosystems (LPED-GRAPE)
Promoting Climate Resilient Agriculture (CRA) through Climate Field Schools, Community of Practice, and Knowledge Production

Implemented By
giz GIZ (German Development Cooperation) GmbH

जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका उपायहरू

पारिष्टक पोखरी

बागको लागि खीर खेती

सुपरिष्टको बनेला खेती

पारिष्टक घर

पारिष्टक मसिंहमा मोसोबैँडा खेती

खाद्य सुधार

द्विपिष्ट पोखरी

टीबि बारी

शोषा सिंचाई

पारिष्टक शोषा शोषा सिंचाई

सिचिदिने सिंचाई

FCA

Local and Provincial Economic Development – Green Resilient Agricultural Productive Ecosystems (LPED-GRAPE)
Promoting Climate Resilient Agriculture (CRA) through Climate Field Schools, Community of Practice, and Knowledge Production